

УДК 336.77: 658.14.012
UDC 336.77: 658.14.012

DOI: 10.33744/0365-8171-2022-111-391-398

ОСОБЛИВОСТІ ОТРИМАННЯ КРЕДИТУ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ ТА ЙОГО ОБЛІК І
АУДИТ НА ПІДПРИЄМСТВІ

FEATURES OF RECEIVING, ACCOUNTING AND AUDIT OF LOANS IN FOREIGN
CURRENCY AT THE ENTERPRISE

Горобінська Ірина Владиславівна, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту, Національний транспортний університет, e-mail: irynavladuslavivna@gmail.com +38067-782-26-74, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 424.

<https://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

Гошовська Валентина Василівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту, Національний транспортний університет, e-mail: argonita2@ukr.net, +38098-465-04-54, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 424.

<https://orcid.org/0000-0002-5942-5690>

Масалітіна Вікторія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту, Національний транспортний університет, e-mail: torimasalitina@gmail.com +38096-920-13-98, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 424.

<https://orcid.org/0000-0002-9088-3403>

Наконечна Світлана Анатоліївна, старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту, Національний транспортний університет, e-mail: Rudenkova@ukr.net +38063-837-37-31, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 424.

<https://orcid.org/0000-0003-0507-4116>

Анотація. Статтю присвячено особливостям отримання кредиту в іноземній валюті та його облік і аудит на підприємстві.

Актуальність обраної теми пояснюється тим, що забезпечення сталого розвитку підприємств вимагає належного фінансування за рахунок різних складових власного, залученого та позикового капіталів, в тому числі і кредитування в іноземній валюті. На кінець 2021 р. частка залишків за кредитами, наданими в іноземній валюті становила 29% кредитного портфеля комерційних банків, що вказує на присутність кредитування в іноземній валюті та необхідність дослідження і наукового обґрунтування механізму отримання кредиту в іноземній валюті, його облік і аудит на підприємстві.

Об'єкт дослідження – кредитування в іноземній валюті, його облік і аудит на підприємстві.

Мета дослідження – обґрунтуванні особливостей отримання кредиту в іноземній валюті та його облік і аудит на підприємстві для забезпечення повної і достовірної інформації про фінансові зобов'язання підприємства.

Методи дослідження – аналізу та синтезу, системного аналізу, статистичного аналізу для дослідження динаміки і структури кредитів, наданих підприємствам комерційними банками в іноземній валюті, динаміки середньорічних процентних ставок за кредитами, наданими підприємствам.

За показниками залишків коштів за кредитами, наданими в іноземній валюті та частки кредитів в іноземній валюті в кредитному портфелі комерційних банків визначено умовні періоди. Перший умовний період розвитку кредитування в іноземній валюті тривав до 2008 р., який характеризується високим та постійно зростаючим попитом на кредити в іноземній валюті; часткою залишків за кредитами, наданими в іноземній валюті 59% у 2008 р., зменшення валютного курсу та низькими відсотковими ставками за користування кредитами в іноземній валюті проти національної валюти. Другий умовний період розвитку кредитування в іноземній валюті розпочався під час фінансової кризи 2008 р., який характеризується зменшенням залишків за кредитами, наданими в іноземній валюті у 5 разів через запроваджені інституційні обмеження. Визначено особливості кредитування в іноземній валюті. Розроблено послідовність етапів аудиту кредитування в іноземній валюті на підприємстві.

Ключові слова: кредит, кредитування, іноземна валюта, облік кредитів підприємства, аудит кредитів підприємства.

Постановка проблеми. Забезпечення сталого розвитку підприємств вимагає належного фінансування за рахунок різних складових власного, залученого та позикового капіталів. На прикладі транспортних підприємств, вимагає належного фінансування оновлення та модернізацію основних засобів, придбання транспортних засобів, що будуть використовуватись в основній діяльності підприємства, придбання об'єктів прав інтелектуальної власності, які безпосередньо пов'язані з реалізацією інвестиційних проектів, фінансування оборотного капіталу за умови, що він використовується для забезпечення інвестиційного проекту [1, с. 85]. На кінець 2021 р. частка залишків за кредитами, наданими в іноземній валюті становила 29% кредитного портфеля комерційних банків [2], що вказує на присутність кредитування в іноземній валюті та необхідність дослідження і наукового обґрунтування механізму отримання кредиту в іноземній валюті, його облік і аудит на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліку кредитів комерційних банків підприємствами завжди перебували в центрі уваги вчених: С.М. Пилипенко та Л.О. Гелей досліджували особливості ведення синтетичного обліку довгострокових і короткострокових кредитів банку [3]; М.М. Бенько та Н. В. Приймак, К. В. Безверхий досліджували актуальні питання обліку кредитування підприємств торгівлі [4-5], О. Г. Пономаренко досліджували дискусійні аспекти обліку кредитування аграрних підприємств [6]. Особливу увагу доцільно приділити обліку кредитів в іноземній валюті, що пояснюється необхідністю обліку не лише кредитів як одного з виду зобов'язань, а й курсових різниць та валютних коливань. Облікове забезпечення операцій в іноземній валюті у частині курсових різниць та валютних коливань досліджували К.С. Єлізарова [7], М.В. Рета [8], А. С. Колесніченко [9] та ін. Однак, питання обліку та аудиту кредитів підприємств, одержаних в іноземній валюті залишаються недостатньо висвітленими та дослідженими у наукових публікаціях.

Постановка завдання. Мета статті полягає в обґрунтуванні особливостей отримання кредиту в іноземній валюті та його облік і аудит на підприємстві для забезпечення повної і достовірної інформації про фінансові зобов'язання підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Високий рівень доларизації економіки України через низку економічних та неекономічних факторів продукував постійний попит на кредити в іноземній валюті. За даними Національного банку України [2], за показниками залишків коштів за кредитами, наданими в іноземній валюті та частки кредитів в іноземній валюті в кредитному портфелі комерційних банків за останні два десятиліття (рисунок 1) можна визначити умовні періоди.

Перший умовний період розвитку кредитування в іноземній валюті тривав до 2008 р., який характеризується високим та постійно зростаючим попитом на кредити в іноземній валюті як від фізичних осіб, так і від підприємств; частка залишків за кредитами, наданими в іноземній валюті у 2008 р. становила 59%, що вказує на переважання валютних кредитів у кредитному портфелі комерційних банків проти кредитів наданих у національній валюті. У 2002-2008 рр. залишки за кредитами, наданими в іноземній валюті зросли у 17 разів зі збільшенням частки залишків за кредитами, наданими в іноземній валюті на 17 в.п. за умови зменшення валютного курсу (2002-2004 рр. - 5,3 грн/дол. США,

2005-2007 рр. - 5,1 грн/дол. США, 2008 р. - 5,3 грн/дол. США [10]) та нижчих відсоткових ставок за користування кредитами в іноземній валюті проти національної валюти (рисунк 2), експансії комерційних банків з іноземним капіталом на банківський ринок України та доступом до валютних вкладень від материнських банків. Погоджуємося з думкою О.І. Береславської та Я.Г. Підсосонної, що «найактивніше валютне кредитування здійснювали дочірні установи іноземних банків. Не маючи необхідного обсягу ресурсної бази в національній валюті вони могли отримувати дешеві ресурси від іноземних материнських компаній у відповідних іноземних валютах» [11, с. 129].

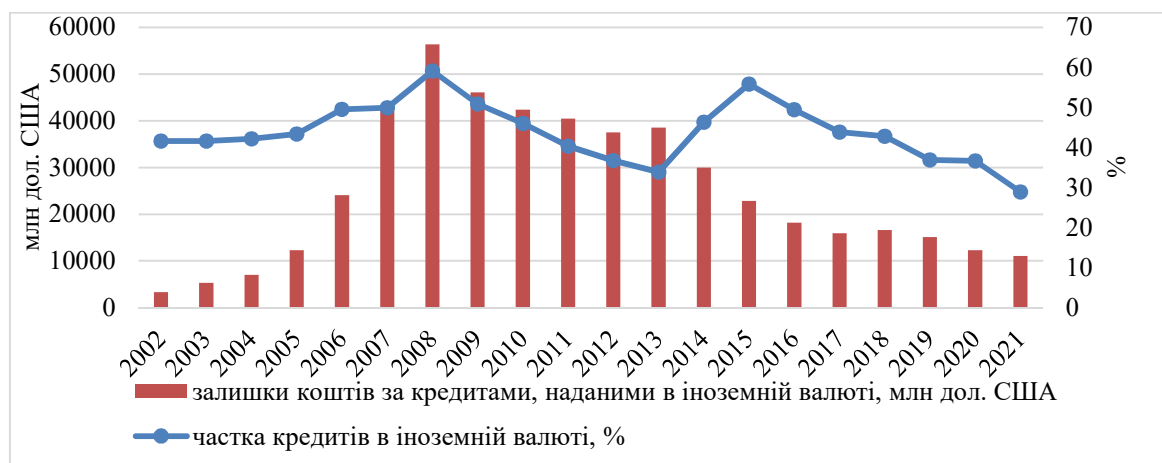

Рисунок 1 – Динаміка кредитів, наданих комерційними банками в іноземній валюті у 2002-2021 рр.

Figure 1 – Dynamics of loans granted by commercial banks in foreign currencies in 2002-2021

Джерело: створено авторами на основі даних Національного банку України [2]

Рисунок 2 – Динаміка середньорічних процентних ставок за кредитами в реальний сектор економіки у 2006-2021 рр.

Figure 2 – Dynamics of average annual interest rates for loans to the real economy sector in 2006-2021

Джерело: створено авторами на основі даних Національного банку України [2]

Другий умовний період розвитку кредитування в іноземній валюті розпочався під час фінансової кризи 2008 р., який характеризується зменшенням залишків за кредитами, наданими в іноземній валюті у 5 разів та частки залишків за кредитами, наданими в іноземній валюті у 2 рази. Зменшення обсягів кредитування в іноземній валюті відбувалося відповідно до зміни валютної політики НБУ та запроваджених інституційних обмежень: заборона на споживче кредитування фізичних осіб в іноземній валюті за винятком оплати послуг нерезидентам за лікування та навчання за кордоном у 2009

р. [12] та повна заборона на споживче кредитування фізичних осіб в іноземній валюті у 2011 р. [13]; обмеження кредитування юридичних осіб за винятком експортно-імпорتنих операцій та діяльності спільних підприємств. До 2019 р. особливості отримання кредиту в іноземній валюті визначалися Положенням про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам від 17.06.2004 № 270 [14] та передбачали наявність уповноваженого банку, максимальних значень процентної ставки (процентна ставка з урахуванням комісій, неустойки та інших установлених договором зборів, платежів, санкцій за неналежне виконання договору), реєстрацію договору Національним банком України, виключно безготівкову форму одержання кредиту та виконання боргових зобов'язань. Комерційні банки України здійснювали кредитування підприємств в іноземній валюті відповідно до особливостей їх експортно-імпоротної діяльності, наявності потреби в кредитуванні у іноземній валюті для придбання у нерезидентів товарів, робіт чи послуг та наявного підтвердження одержання валютної виручки.

Таким чином, кредитування в іноземній валюті передбачене для підприємств, що мають валютні надходження. Відповідно, перелік документів для отримання кредиту в національній та іноземній валюті буде частково відрізнятися. Окрім установчих та реєстраційних документів, інформації про менеджмент позичальника, заяви про надання кредиту, бізнес-плану чи техніко-економічного обґрунтування потреби в кредиті, інформації про кредитну історію, звіт суб'єкта аудиторської діяльності з висловленою думкою/відмовою щодо фінансової звітності, для отримання кредиту в іноземній валюті необхідно надати підтверджуючі документи отримання виручки в іноземній валюті.

Воєнний стан відкоригував кредитування в іноземній валюті в напрямі тимчасової заборони кредитування юридичних осіб у національній валюті для погашення кредитів в іноземній валюті; зміни валюті виконання кредитних договорів, укладених з юридичними особами з іноземної валюти на національну валюту.

Облік кредитів в іноземній валюті має певні особливості та складність порівняно з обліком кредитів в національній валюті. Порядок обліку кредитів в іноземній валюті регламентується сукупністю нормативно-правових актів:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV,

- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291. Для обліку кредитів банків в іноземній валюті використовують субрахунки 502 «Довгострокові кредити банків в іноземній валюті», 504 «Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті», 602 «Короткострокові кредити банків в іноземній валюті», 604 «Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті», 606 «Прострочені позики в іноземній валюті», для обліку нарахованих та сплачених відсотків – субрахунок 951 «Відсотки за кредит», для обліку курсових різниць – субрахунки 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці» або 945 «Втрати від операційної курсової різниці», для обліку витрат, пов'язаних з отриманням кредитів (комісійних та інших витрат) – 92 «Адміністративні витрати»;

- НП(с)БО 11 «Зобов'язання» від 31.01.2000 р. № 20 у частині формування в бухгалтерському обліку інформації про довгострокові та короткострокові кредити в іноземній валюті та її розкриття у фінансовій звітності;

- НП(с)БО 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318 у частині визнання витрат від операційної курсової різниці (п. 20 НП(с)БО 16), витрат за видачу кредиту (п. 18 НП(с)БО 16), витрат на проценти (п. 27 НП(с)БО 16) та невизнання витратами погашення одержаних позик, в тому числі в іноземній валюті (п. 9 НП(с)БО 16);

- НП(с)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 р. № 193 у частині відображення кредитів в іноземній валюті в грошовій одиниці України. Відповідно до п. 5 НП(с)БО 21, операції в іноземній валюті під час первісного визнання відображаються у валюті звітності шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу на початок дня, дати здійснення операції. Таким чином, кредит, одержаний підприємством в іноземній валюті під час первісного визнання відображаються у грошовій одиниці України із застосуванням валютного курсу на початок дня одержання кредиту. На кожну дату балансу монетарні статті в іноземній валюті відображаються з використанням валютного курсу на кінець дня дати балансу (п. 7 НП(с)БО 21). Кредити, одержані

підприємством належать до монетарних статей, тому підлягають відображенню на кожну дату балансу з використанням актуального валютного курсу. Курсові різниці від вартості кредитів, одержаних в іноземній валюті відображаються у складі інших операційних доходів (витрат).

– НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 у частині визначення періодичності складання фінансової звітності та розрахунку курсових різниць: І квартал, перше півріччя, дев'ять місяців, рік. Баланс складають та подають станом на такі звітні дати: 31 березня, 30 червня, 30 вересня (для проміжної фінзвітності) та на 31 грудня (для річної). Виходячи з цього, курсові різниці необхідно визначати за курсом НБУ, який діяв станом на 31.03, 30.06, 30.09 і 31.12. Виключенням виступають ті суб'єкти господарювання, які звітують раз на рік, для них розрахунок курсових різниць проводять на дату балансу – тобто на 31.12 [9].

Типова кореспонденція рахунків за кредитами, одержаними в іноземній валюті наведена у табл.

1. Аналітичний облік за кредитами, одержаними в іноземній валюті ведеться в розрізі кожного кредиту окремо.

Таблиця 1 – Кореспонденція рахунків за кредитами, одержаними в іноземній валюті

Table 1 – Correspondence of accounts for foreign currency loans

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Отримано кредит в іноземній валюті на поточний рахунок банку		
	– довгостроковий	312	502
	– короткостроковий	312	602
2	Відображено належні до сплати відсотки за кредит	951	684
3	Сплачено відсотки за користування кредитом	684	312
4	Списано на фінансовий результат нараховані відсотки за кредит	792	951
5	Погашено кредит		
	– довгостроковий	502	312
	– короткостроковий	602	312
6	Пролонговано (відстрочено) кредит		
	– довгостроковий	502	504
	– короткостроковий	602	604
7	Погашено відстрочений кредит		
	– довгостроковий	504	312
	– короткостроковий	604	312
8	Переоцінено суми кредиту на останній день кварталу (при зростанні офіційного курсу іноземної валюти)		
	– довгостроковий	502	744
	– короткостроковий	602	744
9	Переоцінено суми кредиту на останній день кварталу (при зменшенні офіційного курсу іноземної валюти)		
	– довгостроковий	945	502
	– короткостроковий	945	602

Проведення аудиту кредитів, одержаних в іноземній валюті слід проводити як складову загальної аудиторської перевірки підприємства або за ініціативи стекхолдерів. Проведення аудиту кредитів, одержаних в іноземній валюті умовно можна поділити на кілька змістовних етапів:

1. Ознайомлення з діяльністю підприємства, особливостями його діяльності, наявністю кредитів, одержаних в іноземній валюті від резидентів (комерційні банки України) та нерезидентів (іноземні комерційні банки, міжнародні фінансові організації тощо).

2. Планування аудиту кредитів, одержаних в іноземній валюті та узгодження плану з стекхолдерами.

3. Перевірка та підтвердження правильності обліку кредитів, одержаних в іноземній валюті і відображення у фінансовій звітності підприємства. Даний етап передбачає наступні аудиторські процедури: перевірка відповідності кредитних операцій нормам чинного законодавства (Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 30.11.1999 р. № 291, Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і

господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291, НП(с)БО, МСБО або МСФЗ тощо); дослідження первинних документів, якими здійснювалося регламентування кредитів, одержаних в іноземній валюті (кредитний договір, графік платежів, виписки банку); перевірка дотримання графіку погашення кредиту; перевірка дотримання графіку нарахування і сплати відсотків за користування кредитом, одержаним в іноземній валюті; перевірка дотримання графіку переоцінки суми кредиту, одержаного в іноземній валюті тощо.

4. Підведення підсумків аудиту, яке передбачає складання аудиторського звіту та розробка сукупності рекомендацій для підприємства з питань обліку кредитів, одержаних в іноземній валюті, валютних різниць, що виникають внаслідок кредитування в іноземній валюті.

Висновки з даного дослідження. Отже, незважаючи на запроваджені після фінансової кризи 2008 р. інституційні обмеження кредитування в іноземній валюті, суб'єкти господарювання формують попит на кредити в іноземній валюті від резидентів та нерезидентів. Облік кредитів в іноземній валюті має певні особливості та складність порівняно з обліком кредитів в національній валюті. Наведено кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку за кредитами, одержаними в іноземній валюті за типовими операціями: отримання кредиту в іноземній валюті, нарахування і сплата відсотків за користування кредитом, погашення чи пролонгування кредиту в іноземній валюті, переоцінка кредиту в іноземній валюті та відображення курсових різниць.

Перелік посилань

1. Горобінська І.В. Модернізація схем банківського кредитування на основі державно-приватного партнерства. *Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. Вип. 52. С. 81-88.
2. Грошово-кредитна статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#1ms>
3. Пилипенко С. М., Гелей Л. О. Проблемні аспекти обліку кредитів банку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 40. С. 184-190.
4. Бенько М. М., Приймак Н. В. Актуальні питання методики бухгалтерського обліку фінансових інструментів кредитування підприємств торгівлі. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2019. № 1. С. 141-148.
5. Безверхий К. В. Особливості бухгалтерського обліку деяких фінансових інструментів кредитування торговельних підприємств. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки*. 2019. № 4 (24). С. 42-47.
6. Пономаренко О. Г. Дискусійні аспекти обліку зобов'язань за кредитами банків. *Економіка та держава*. 2019. № 7. С. 50–54. DOI:10.32702/2306-6806.2019.7.50
7. Єлізарова К. С. Бухгалтерський облік зміни валютних курсів. *Фінансовий простір*. 2018. № 2. С. 55-70.
8. Рета М. В. Облікове забезпечення операцій в іноземній валюті: окремі аспекти. *Молодий вчений*. 2017. № 2. С. 312-318.
9. Колесніченко А. С. Курсові різниці в обліку та звітності суб'єктів господарювання. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_57
10. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates>
11. Береславська О. І., Підсосонна Я. Г. Актуальні питання валютного кредитування в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. Впп. 15(5). С. 129-133.
12. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи» від 23.06.2009 р. № 1533-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-17#Text>
13. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання відносин між кредиторами та споживачами фінансових послуг» від 22.09.2011 р. № 3795-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3795-17/ed20121018#Text>

14. Постанова Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам» від 17.06.2004 р. № 270 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-04#Text>

FEATURES OF RECEIVING, ACCOUNTING AND AUDIT OF LOANS IN FOREIGN CURRENCY AT THE ENTERPRISE

Horobinska Iryna V., Національний транспортний університет, старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту, e-mail: irynavladuslavivna@gmail.com +38067-782-26-74, Ukraine, 01010, Kyiv, str. Omelyanovicha-Pavlenka, 1, room 424, <https://orcid.org/0000-0001-9670-7198>

Hoshovska Valentine V., Національний транспортний університет, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту, e-mail: argonita2@ukr.net, +38098-465-04-54, Ukraine, 01010, Kyiv, str. Omelyanovicha-Pavlenka, 1, room 424, <https://orcid.org/0000-0002-5942-5690>

Masalitina Viktorich V., Національний транспортний університет, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту, e-mail: torimasalitina@gmail.com +38096-920-13-98, Ukraine, 01010, Kyiv, str. Omelyanovicha-Pavlenka, 1, room 424, <https://orcid.org/0000-0002-9088-3403>

Nakonechna Svetlana A., Національний транспортний університет, старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту, e-mail: Rudenkova@ukr.net +38063-837-37-31, Ukraine, 01010, Kyiv, str. Omelyanovicha-Pavlenka, 1, room 424, <https://orcid.org/0000-0003-0507-4116>

Abstract. The article is devoted to the features of receiving, accounting and auditing of a loan in foreign currency at the enterprise.

The topicality of the topic is explained by the fact that ensuring the sustainable development of enterprises requires adequate financing at the expense of various components of equity capital, borrowed capital and loan capital, including lending in foreign currency. The share of balances for loans granted in foreign currency was 29% of the loan portfolio of commercial banks in 2021. This indicates the presence of lending in foreign currency and the need for research and scientific substantiation of the mechanism for obtaining, clearing and auditing loans in foreign currency.

The object of the study is crediting, accounting and auditing in foreign currency at the enterprise.

The purpose of the study is to substantiate the peculiarities of obtaining, accounting and auditing foreign currency loans at the enterprise to ensure complete and reliable information about the financial obligations of the enterprise.

The methods of the study are analysis and synthesis, system analysis, statistical analysis to study the dynamics and structure of loans granted to enterprises by commercial banks in foreign currency, the dynamics of average annual interest rates on loans granted to enterprises.

Conditional periods based on indicators of balances of funds for loans granted in foreign currency and the share of loans in foreign currency in the credit portfolio of commercial banks are determined. The first conditional period of development of lending in foreign currency lasted until 2008. It is characterized by a high and constantly growing demand for loans in foreign currency; the share of balances on loans granted in foreign currency was 59% in 2008, a decrease in the exchange rate and low interest rates for using loans in foreign currency against the national currency. The second conditional period of development of foreign currency lending began during the financial crisis of 2008. It is characterized by a 5 times decrease in the balances of loans granted in foreign currency due to the introduced institutional restrictions. Features of lending in foreign currency are determined. The sequence of audit stages of crediting in foreign currency at the enterprise has been developed.

Conclusions – despite the institutional restrictions on lending in foreign currency introduced after the financial crisis of 2008, business entities form demand for loans in foreign currency from residents and non-residents. Accounting for loans in foreign currency has certain features and complexity compared to accounting for loans in national currency. Correspondence of accounting accounts for loans received in foreign currency according to typical operations: receiving a loan in foreign currency, accrual and payment of interest for using the loan, repayment or extension of the loan in foreign currency, revaluation of the loan in foreign currency and display of exchange rate differences.

Key words: credit, lending, foreign currency, enterprise credit accounting, enterprise credit audit.

References

1. Horobinska, I. V. (2022). Modernizatsiia skhem bankivskoho kredytuvannia na osnovi derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Modernization of bank lending schemes on the basis public-private partnership]. Visnyk Natsionalnoho transportnoho universytetu. Seriiia «Ekonomiczni nauky» – The National Transport University Bulletin. Series «Economics», 52, 81-88. [in Ukrainian]
2. Hroshovo-kredytyna statystyka [Monetary and credit statistics]. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#1ms>
3. Pylypenko, S. M., Helei, L. O. (2019). Problemni aspekty obliku kredytiv banku [Problematic aspects of bank loan accounting]. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Ekonomika i menedzhment – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and management, 40, 184-190. [in Ukrainian]
4. Benko, M. M., Pryimak, N. V. (2019). Aktualni pytannia metodyky bukhholderskoho obliku finansovykh instrumentiv kredytuvannia pidpriemstv torhivli [Current issues of the methodology of accounting of financial instruments for crediting trade enterprises]. Derzhava ta rehiony. Seriiia : Ekonomika ta pidpriemnytstvo – State and regions. Series: Economy and entrepreneurship, 1, 141-148. [in Ukrainian]
5. Bezverkhyi, K. V. (2019). Osoblyvosti bukhholderskoho obliku deiakykh finansovykh instrumentiv kredytuvannia torhivelnnykh pidpriemstv [Peculiarities of accounting of some financial instruments of lending to trade enterprises]. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriiia : Ekonomiczni nauky – International scientific journal "Internauka". Series: Economic sciences, 4 (24), 42-47. [in Ukrainian]
6. Ponomarenko, O. H. (2019). Dyskusiini aspekty obliku zoboviazan za kredytyamy bankiv [Discussion aspects of accounting for bank loan liabilities]. Ekonomika ta derzhava – Economy and the state, 7, 50–54. [in Ukrainian]
7. Ielizarova, K. S. (2018). Bukholderskyi oblik zminy valiutnykh kursiv [Accounting for changes in exchange rates]. Finansovyi prostir – Financial space, 2, 55-70. [in Ukrainian]
8. Reta, M. V. (2017). Oblikove zabezpechennia operatsii v inozemnii valiuti: okremi aspekty [Accounting for operations in foreign currency: individual aspects]. Molodyi vchenyi – Young scientist, 2, 312-318. [in Ukrainian]
9. Koliesnichenko, A. S. (2020). Kursovi riznytsi v obliku ta zvitnosti subiektiv hospodariuvannia [Exchange rate differences in accounting and reporting of economic entities]. Efektyvna ekonomika – Efficient economy, 4. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_57 [in Ukrainian]
10. Ofitsiynyi kurs hryvni shchodo inozemnykh valiut [Official hryvnia exchange rate against foreign currencies]. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates>
11. Bereslavska, O. I., Pidsosonna, Ya. H. (2015). Aktualni pytannia valiutnoho kredytuvannia v Ukraini [Actual issues of currency lending in Ukraine]. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia: Ekonomiczni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Economic Sciences, 15(5), 129-133. [in Ukrainian]
12. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy z metoiu podolannia nehatyvnykh naslidkiv finansovoi kryzy» vid 23.06.2009 № 1533-VI [Law of Ukraine "On Amendments to Certain Laws of Ukraine to Overcome the Negative Effects of the Financial Crisis" dated June 23, 2009 No. 1533-VI]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-17#Text>
13. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vrehuliuvannia vidnosyn mizh kredytoramy ta spozhyvachamy finansovykh posluh» vid 22.09.2011 № 3795-VI [Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding Regulation of Relations between Creditors and Consumers of Financial Services" dated September 22, 2011 No. 3795-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3795-17/ed20121018#Text>
14. Postanova Natsionalnoho banku Ukrainy «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok otrymannia rezydentamy kredytiv, pozynk v inozemnii valiuti vid nerezydentiv i nadannia rezydentamy pozynk v inozemnii valiuti nerezydentam» vid 17.06.2004 № 270 [Resolution of the National Bank of Ukraine "On approval of the Regulation on the procedure for residents to receive credits and loans in foreign currency from non-residents and residents to grant loans in foreign currency to non-residents" dated June 17, 2004 No. 27]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-04#Text>.